Näyttöön perustuvaa suunnittelua, tekoälyä ja hyvinvointiteknologiaa

30.4.2019

Poimintoja kansallisten tehohoitopäivien luennoilta

Framilla järjestettiin 9.-10.4.2019 Suomen Tehohoitoyhdistyksen kansalliset tehohoitopäivät. Tehohoitopäiville osallistui n. 200 tehohoitotyön kehittämisestä kiinnostunutta asiantuntijaa; lääkäreitä, hoitajia, opettajia ja tutkijoita.

Tehohoitopäivät avasi eduskunnan puhemies Paula Risikko. Hän korosti puheessaan, että kun uutta sotea aletaan työstää, on esiin nostettava maakuntien hyvät käytännöt. Hänen mukaansa on tärkeää integroida palveluita niin, että asiakas saa oikeaa palvelua oikeaan aikaan. Tämä edellyttää laadukasta osaamista ja tiedolla johtamista. Samalla, kun palveluiden tarjontaa suunnitellaan, on muistettava tarve kustannusten kasvun hillitsemiseen. Onkin tarpeen pohtia, laajennetaanko sairaanhoitopiirien toimintaa perusterveydenhuoltoon ja sosiaalipalveluihin vai luodaanko uutta mallia puhtaalta pöydältä.

Näyttöön perustuvaa suunnittelua ja hyvää yhteistyötä

Johtava arkkitehti Pauli Koivisto kertoi kokemuksistaan näyttöön perustuvasta sairaalasuunnittelusta. Jotta potilasturvallisuutta sekä hoitohenkilökunnan ja lääkäreiden työn sujuvuutta edistäviä sairaalarakennuksia on mahdollista rakentaa, tarvitaan näyttöön perustuvan, tutkitun tiedon hyödyntämistä sekä lääkäreiden, hoitohenkilökunnan, arkkitehtien että insinöörien tarvitseman tietoperustan kehittämiseksi. Lisäksi on tärkeää huomioida käyttäjälähtöisyys. Ennen rakennettiin ensin seinät ja sitten pohdittiin toiminnan sisältöjä, nykyään lähdetään liikkeelle toiminnan sisällöistä, joiden ympärille luodaan optimaalinen konteksti. Tässä on onnistuttu hyvin EVICURES-hankkeessa, jossa luotiin näyttöön perustuva tehostetun hoidon ja sydäntutkimuksen yksikkö Seinäjoen keskussairaalaan. Kolme eri yksikköä yhdistänyt yksikkö avasi ovensa huhtikuun lopulla 2018.

EVICURES-hanke uuden yksikön kehittämisen

kivijalkana

Ylilääkäri Kari Saarinen kertoi EVICURES-hankkeen tavoitteista, etenemisprosessista ja tuloksista. Hän korosti, että hankkeen hyvä onnistuminen perustui siihen, että hankkeen alusta lähtien oli otettu huomioon sekä asiakkaiden, heidän läheistensä että myös henkilökunnan ajatukset ja kokemukset. Ylilääkäri Jouko Kähkönen kertoi kokemuksia toiminnan sujuvuudesta uudessa yksikössä. Toiminta yhden hengen potilashuone-mallissa on koettu hyvänä.

Lehtori, TtT Mari Salminen-Tuomaala, joka veti hoitohenkilökunnan workshoptyöskentely-prosessin EVICURES-hankkeessa (2014-2016), kertoi workshop-työskentelymenetelmästä ja sen keskeisistä tuloksista. Erilaisten yksiköiden yhdistäminen on haasteellista ja voi aiheuttaa henkilökunnalle stressiä. Haavoittuvimpina alueina koetaan usein potilasturvallisuuden varmistaminen muutosvaiheessa sekä tiimityön sujuvuus. Tässä hankkeessa haasteena oli kolmen erilaisen yksikön (tehostetun hoidon yksikkö, sydänvalvonta- ja sydäntutkimusyksikkö sekä kirurginen valvonta) yhdistäminen ja potilaiden hoitaminen yhden hengen potilashuoneissa. Yhden hengen potilashuoneissa tapahtuva hoito edistää potilaiden tyytyväisyyttä ja yksityisyyttä sekä vähentää infektioriksiä, mutta samalla se aiheuttaa hoitohenkilökunnalle stressiä lisäämällä työn ”yksinäisyyttä.” Vastuu kriittisesti sairaan potilaan hoitamisesta kasvaa ja kollegoiden tuki vähenee, koska etäisyydet osastolla kasvavat. Lisäksi hoidettavana on yksiköiden yhdistymisen myötä sellaisiakin potilasryhmiä, joita hoitaja ei aikaisemmassa yksikössä ole hoitanut. Asiantuntijuutta täytyy laajentaa. Tarvitaan sekä hoitoskeemoihin että erilaisiin laitteisiin liittyvää täydennyskoulutusta.

Workshop-työskentelyssä sovellettiin Foresight Framework- viitekehystä ja pathfinders-mallia. Ne sopivat hyvin kliinisen hoitotyön toiminnan kehittämiseen. Menetelminä käytettiin mm. mindmap-työskentelyä, brainstormingia, snowball-menetelmää ja prosessimallintamista. Alkuvaiheessa pohdittiin, mitkä ovat hyvän potilasturvallisuuden kriteerit tehostetun hoidon yksikössä. Sen jälkeen koottiin sellaiset hyvät käytänteet, jotka on tärkeää säilyttää myös uudessa yksikössä. Seuraavalla workshopkerralla pohdittiin, millaisia haasteita uusi toimintayksikkö tuo mukanaan. Uuden toimintayksikön myötä muuttuisivat sekä toimintaympäristö että toimintamalli. Kolmannessa workshopissa hyödynnettiin prosessimallinnusta ja luotiin erilaisiin potilaan hoitopolun vaiheisiin prosessikaavioita. Pohdittiin omahoitajan sekä vuorovastaavan hoitajan tehtäväkuvia. Seuraavalla workshopkerralla pyrittiin vielä löytämään hoitopolun kriittiset vaiheet, jotta voitaisiin ennakoida ja ehkäistä mahdolliset läheltä piti- ja uhkatilanteet. Lopuksi luotiin kliinistä hoitotyötä tehostetun hoidon yksikössä kuvaava malli. Se selkeyttää hoitotyön toimintaa ja auttaa yksikön johtoa ennakoimaan resurssitarpeita. Workshop-työskentelyn päätteeksi hoitohenkilökunta osallistui laadulliseen tutkimukseen, jossa kartoitettiin eläytymismenetelmällä heidän kokemiaan haasteita ja tuen tarpeita yksiköiden yhdistyessä. Workshopien tuloksista lisää tietoa saatavissa lähteenä olevista artikkeleista (Salminen-Tuomaala 2016a, Salminen-Tuomaala 2016b, Salminen-Tuomaala 16c, Salminen-Tuomaala ym. 2017a, Salminen-Tuomaala ym. 2017b).

Kokemuksia uudesta toimintamallista ja henkilökunnan henkisestä ja fyysisestä jaksamisesta kartoitetaan uudelleen syksyllä 2019. Samalla kartoitetaan potilaiden ja heidän perheenjäsentensä kokemuksia uudessa tehostetun hoidon ja sydäntutkimuksen yksikössä.

Tekoäly – uhka vai mahdollisuus ?

Dosentti Miikka Korja kuvasi tekoälyn mahdollisuuksia suomalaisessa terveydenhuollossa. Hän herätti pohtimaan, onko tekoäly uhka vai mahdollisuus. Osallistujien keskustelu aiheesta oli vilkasta. Dosentti Rahul Raj kuvasi tekoälyn mahdollisuuksia erityisesti kriittisesti sairaiden potilaiden hoidossa. Professori Jukka Takala Bernistä valotti, millaista tulee olemaan vitaalitoimintojen valvonta v. 2030. Näiden luentoesitysten pohjalta allekirjoittaneella alkoi luovuus kukkia. Ammattikorkeakoulun ja sairaalaorganisaation osaamisen yhdistämisellä on mahdollista luoda hyvinvointiteknologisia tuotteita, joilla saadaan aikaan sekä hoidon laadun parantumista että myös taloudellisia säästöjä. Elämme mielenkiintoisten teknologisten innovaatioiden aikaa.

Hyvinvoiva johtaja

Ylihoitaja, TtM Niina Herrala luennoi aiheesta ”Hyvinvoiva johtaja.” Hän kertoi sosiaali- ja terveysalan johtajien hyvinvointiin vaikuttavista asioista oman väitöskirjatutkimuksensa pohjalta. Hän korosti psykologista irtautumista työtehtävien otteesta jaksamista ja hyvinvointia edistävänä tekijänä. Hän painotti myös esimiehen kannustavan vuorovaikutuksen merkitystä henkilökunnan jaksamiselle.

Uudet Suomen Tehohoitoyhdistyksen eettiset ohjeet

Tehohoitopäivien päätteeksi julkaistiin uudet Suomen Tehohoitoyhdistyksen eettiset ohjeet. Niitä laatimassa on ollut moniammatillinen ja arvovaltainen asiantuntijajoukko. Ohjeiden elävöittämiseksi asiantuntijaraati ratkoi erilaisia aitoja käytännön työn eettisiä ongelmia kuvaavia caseja paneelina. Eettisten ongelmien ratkaisemiseen sai osallistua myös yleisö.
Yhteenvetona voin todeta, että jälleen kerran moniammatilliset tehohoitopäivät olivat hieno kokemus. Niiden antina uutta tekoäly- ja hyvinvointiteknologiaosaamista sekä kansallista verkostoitumista. Oli hienoa perehtyä uuteen hyvinvointi- ja terveysteknologiaan myös näyttelyalueella, jonne innokkaat edustajat olivat tuoneet tuotteitaan esille.

Mari Salminen-Tuomaala
TtT, lehtori, projektipäällikkö
SeAMK, Sosiaali- ja terveysala

Lähteet:
Salminen-Tuomaala M. 2016a. Promotion of patient safety and smooth care processes – preparing for change with the Foresight Framework Model. Teoksessa: Nykänen E, Tuomaala P, Laarni J, Dhinakaranan K, Saarinen K, Yli-Karhu T, Hämäläinen K, Koskela T, Eerikäinen H, Salminen-Tuomaala M, Hellman T, Rintamäki K, Vimpari K, Kilpikari J, Jääskeläinen J, Kotilainen H. A user-oriented evidence-based design

project of the first Finnish single room ICU. Results of EVICURES project.
Salminen-Tuomaala, M. 2016b. Potilasturvallisuutta edistävän toimintamallin yhteistoiminnallinen suunnittelu The Foresight Framework- mallia soveltaen Evicures-hankkeessa. Teoksessa: Junell, P., Heikkilä, A., Päällysaho, S. & Saarikoski, S. (toim.) Hyvinvointia ja innovaatioita monialaisesti ja raja-aitoja madaltaen. Katsaus Seinäjoen ammattikorkeakoulun toimintaan 2016. Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja A.
Salminen-Tuomaala M. 2016c. Potilasturvallisuutta edistävän toimintamallin yhteistoiminnallinen suunnittelu osana EVICURES-hanketta. Julkaisussa Tuomi Jouni, Ketola Sanna ja Nuutinen Liisa (toim.) TAITO 2016. Oppimisen ydintä etsimässä, s.130-143.
Salminen-Tuomaala M, Ala-Hynnilä L, Hämäläinen K, Ruohomäki H. 2017a. Uuteen tehohoidon toimintayksikköön siirtymisen haasteet sairaanhoitajien kokemana. Tutkiva hoitotyö 15(4), 12- 19.
Salminen-Tuomaala M, Ala-Hynnilä L, Hämäläinen K, Ruohomäki H. 2017b. Challenges and factors likely to promote coping as anticipated by nurses preparing for a merger of intensive and intermediate care units. Intensive and Critical Care Nursing 43, 68-74.